

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

nr. 390 , datë 22.12.2015

Për

“Mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës dhe dhënien e rekomandimeve për Ministrinë e Energjisë dhe Industrisë”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

- Lindita MILO (LATI) Kryetar
- Servete GRUDA   Zv/Kryetar
- Koço   BROKA   Anëtar
- Iva   ZAJMI   Anëtar
- Eduard YPI   Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 22.12.2015, trajtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e Raportit “Mbi hetimin paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës”.

Baza ligjore: Ligji nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, neni 24, shkronja d) dhe f); neni 26 dhe neni 70, pika 2.
Ligji nr. 8485, datë 11. 11. 1999 “Kodi i procedurave administrative”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të Raportit “Mbi hetimin paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës” dhe relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

VËREN SE:

I. PROCEDURA

1. Bazuar në konkluzionet e monitorimit të tregut të importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës, Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 4 dhe 9, neni 24 (shkronja d) dhe neni 42, pika 1, të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”; neni 12 të Rregullores “Për funksionimin e Autoritetit të

Konkurrencës”; nenit 4 të Rregullores “Për procedurat hetimore të Autoritetit të Konkurrencës”, me anë të Vendimit nr. 360, datë 04.05.2015 “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës”, vendosi të miratojë hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të GLN-së, për periudhën kohore 2012- Prill 2015.

2. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, Grupi i Punës ka kërkuar të dhëna dhe informacion nga ndërmarrjet që operojnë në tregun përkatës, si dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave.
3. Në bazë të nenit 36 të Ligjit nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 233, datë 05.05.2015 “Autorizim Inspektorësh”, Grupi i Inspektimit gjatë periudhës së hetimit procedoi me kryerjen e inspektimeve pranë ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtarinë e tyre në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës. Qëllimi i inspektimeve ishte grumbullimi i provave dhe të dhënave të nevojshme në funksion të hetimit paraprak në tregun përkatës.

II. NDËRMARRJET NËN HETIM

4. Referuar Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 360, datë 04.05.2015 “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës”, ndërmarrjet nën hetim të cilat operojnë në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës, janë:
  - Ndërmarrja "A&V GAZ" SHA, me NIPT: K92223503O, me seli në: Porto Romano, Durrës;
  - Ndërmarrja "KEVIN GAZ" SHA, me NIPT: K68411501Ë, me seli në: FSHAti Ishull - Lezhë;
  - Ndërmarrja "PRIMAGAS ALBANIA" SHA, me NIPT: K62818402N, me seli ne adresën: Durrës, Porto – Romano, 500 m në veri të hidrovorit.
  - Ndërmarrja "KASTRATI" SH.A, me NIPT K43823006A, me seli në: Lagjia nr.14, Rruga Tiranë-Durrës, Shkozet;
  - Ndërmarrja "KASTRIOT & PETROL" SHA, me NIPT: L11718501C, me seli në: Durrës - Xhafzotaj - Pejë;
  - Ndërmarrja "GLOBAL GAZ" SHA, me NIPT: K12516401E, me seli në: Portëz - Fier;
  - Ndërmarrja "DUA GAZ" SHA, me NIPT: J62314006I, me seli në: Autostradën Tiranë-Vorë Km.14;
  - Ndërmarrja "AV GAZ DISTRIBUTION" SHA, me NIPT: L11409508E, me seli në: Porto Romano, Durrës;
  - Ndërmarrja "ROYAL GAZ" SHA, me NIPT: K11316501C, me seli në: Durrës-Shijak-Pjezë;
  - Ndërmarrja "MEGA GAZ" SHA, me NIPT: K22826401S, me seli në: Qender-Fier, Lagjia: "Zhupan", Rr. "Kadri Hoxha";

- Ndërmarrja "PETROL GAZ" SHA, me NIPT: J83113625U, me seli në: Gjirokastër-Dropull-Jorgucat, Rruga Nacionale Gjirokastër-Kakavi;
- Ndërmarrja "KORÇA GAZ" SHA, me NIPT: K63813001E, me seli në: Drenovë -Korçë;
- Ndërmarrja "IB GAZ" SHA, me NIPT: K12915201Ë, me seli në: Elbasan FSHAti Bradashesh, km 3 i Autostradës Elbasan - Metalurgjik;
- Ndërmarrja "ANDKRI" Sh.p.k, me NIPT: K63521606T, me seli në: Gjirokastër - Dropull - Jorgucat;
- Ndërmarrja "ALFAGAS SHA", me NIPT: L41909003V, me seli në: Tiranë, Prezë, Ahmetaq; pranë Rinasit, Rr. "Vasil Miho";
- Ndërmarrja "MARE OIL" SHA, me NIPT: K21922802I, me seli në: Tiranë, Prezë, Ahmetaq;

III. ANALIZA E KONKURENCËS

5. Në zbatim të Udhëzimit “Për përcaktimin e tregut përkatës”, miratuar me Vendimin nr. 76, datë 07.04.2008 të Komisionit të Konkurrencës, tregu përkatës përfshin tregun e produkteve dhe tregun gjeografik.
  - a. **Tregu përkatës i produktit** në këtë procedurë hetimore përfshin importin, shitjen me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës.
  - b. **Tregu përkatës gjeografik** është territori i Republikës së Shqipërisë.
6. Kërkesat për gazin e lëngshëm të naftës sigurohen nga importi, kryesisht në rrugë detare. Ndërmarrjet e importit të GLN ushtrojnë njëkohësisht edhe veprimtarinë e tregtimit me shumicë të GLN-së. Në nivelin e sipërm të tregtimit të GLN (import dhe shitje me shumicë) operojnë një numër i konsiderueshëm ndërmarrjesh.
7. Ndërmarrjet e tregtimit me shumicë të GLN e ushtrojnë veprimtarinë e tyre në përputhje me Ligjin nr. 8450, datë 24.02.1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, të ndryshuar. Këto ndërmarrje themelohen në formën e shoqërive anonime, si dhe kanë të drejtë të themelojnë apo të marrin pjese në shoqëri të tregtimit me pakicë të GLN, si stacione të shitjes së karburanteve apo njësi të lëndëve djegëse. Ndërmarrjet e tregtimit me shumicë kanë të drejtë të furnizojnë: rafineritë e naftës; impiantet e përpunimit; shoqëritë e tregtimit me pakicë; mjetet detare dhe ajrore; si dhe konsumatorët e mëdhenj.
8. Nga analiza që i është bërë tregut të shitjes rezulton se ndërmarrjet që kanë objekt të tyre veprimtarinë e shitjes me shumicë të GLN-së operojnë edhe në tregun e pakicës, duke tregtuar GLN-në edhe në tregun e shitjes me pakicë në kundërshtim me dispozitat e Ligjit nr. 8450, datë 24.02.1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, të ndryshuar.
9. Në tregun e shitjes me pakicë të GLN-së nuk operojnë vetëm shoqëritë e tregtimit me pakicë të GLN-së, por edhe shoqëritë e tregtimit me shumicë, duke thyer në këtë mënyrë segmentet e tregtimit në kundërshtim me Ligjin.

10. Sipas Ligjit nr. 8450, datë 24.02.1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, të ndryshuar, veprimtaria e tregtimit me pakicë të GLN-së kryhet nga:
- Stacionet e shitjes së karburanteve (tregtim me pakicë i gazit të lëngshëm për automjete);
  - Njësitë e shitjes së lëndëve djegëse dhe bombolave të gazit të lëngshëm të naftës (tregtimi me pakicë i gazit të lëngshëm për ngrohje dhe gatim për konsumatorët).
11. Gjatë procedurave hetimore u konstatua se ekziston edhe një kategori tjetër e njësive të shitjes me pakicë të GLN-së të cilët kryejnë aktivitet të shitjes me pakicë dhe furnizohen nga ndërmarrjet e tjera të shitjes me pakicë, në kundërshtim me Ligjin nr. 8450 për naftën, gazin dhe nënproduktet e tyre. Në këtë mënyrë ndërmarrjet që kanë objekt të tyre shitjen me pakicë të GLN-së, tregtojnë produktin GLN edhe drejt klientëve të tjerë me qëllim rishitjen, duke krijuar kështu një hallkë të tretë vertikale të zinxhirit të shitjeve të GLN-së.
12. Ligji nr. 8450, datë 24.2.1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, i ndryshuar, me specifikimet dhe përcaktimet që i ka bërë niveleve të shitjeve, nuk lejon që të ketë një hallkë të tretë shitje me pakicë e cila furnizohet sërish nga ndërmarrje që kanë licencë për shitje me pakicë të GLN-së. Ligji nr. 8450 përcakton qartë se në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të GLN-së ekzistojnë dy kategori:
- Shitës me shumicë (SHA) të cilët kryejnë aktivitetin e importit dhe shitjes me shumicë konform lejeve dhe legjislacionit në fuqi;
  - Shitës me pakicë të cilët tregtojnë GLN vetëm për konsumatorë fundorë.

III. 1. Sjellja e ndërmarrjeve në treg

13. Gjatë inspektimeve të kryera në ndërmarrjet nën hetim nuk u gjet asnjë provë apo evidencë direkte apo indirekte që të provojë një marrëveshje apo sjellje të bashkërenduar në kundërshtim me Ligjin “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
14. Mungesa e elementëve të ekzistencës së një marrëveshje të mundshme ka përqëndruar realizimin e analizës së konkurrencës në vlerësimin e elementëve të nenit 8 dhe 9 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2013 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (i ndryshuar), për të parë nëse ka apo jo shenja të abuzimit me pozitën dominuese.

III.1.1 Vlerësimi i pozitës dominuese

Referuar nenit 8 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, (i ndryshuar), klasifikimi i një ndërmarrje me pozitë dominuese në treg kërkon analizën e disa elementeve të tregut si më poshtë.

A. Pjesët e tregut

15. Struktura e tregut të importit të gazit tregon se ndërmarrja A&V Gas SHA ka një pjesë tregu mbi 50% gjatë viteve 2012-2014. Nga të dhënat e Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave konstatohet se gjatë periudhës

Janar – Prill 2015 pjesa e tregut e ndërmarrjes A&V GAZ SHA ka rënë duke zënë rreth 45% të volumit në tregun e importit. Konkurrenti më i afërt i kësaj ndërmarrje Kevin Gaz SHA zotëron një pjesë tregu 18.5% të tregut në vitin 2014, ndërsa për periudhën Janar – Prill 2015 pjesa e tregut të kësaj ndërmarrje shkon në 27.2%. Ndërmarrja Kastrioti & Petrol SHA, e cila furnizohet nga Kastrati SHA (ndërmarrje me të njëjtët aksionerë), ka rritur ndjeshëm pjesën e tregut gjatë periudhës Janar – Prill 2015 në 17.4% nga 4.3% që ishte ky tregues në vitin 2014.

16. Duke ju referuar treguesve sasiore të strukturës së tregut sipas ndërmarrjeve, vihet re se ndërmarrja A&V Gas SHA, e cila është importuesja më e madhe gjatë vitit 2014, ka rritur sasinë e importeve në tregun e brendshëm me rreth 15.3% krahasuar me vitin e kaluar, situatë kjo e shoqëruar më daljen nga tregu të ndërmarrjes Prima Gaz dhe Mare Oil. Gjithashtu, gjatë vitit 2014 kemi një rritje të prezencës në treg të ndërmarrjeve Kevin Gas SHA dhe Kastrioti & Petrol SHA të cilat operojnë në tregun e importit dhe shitjes me shumicë. Këto ndërmarrjes kanë rritur prezencën e tyre në tregun e importit dhe shitjes me shumicë edhe gjatë periudhës Janar-Prill 2015.
17. Treguesit e përqendrimit bëjnë që indeksi i përqendrimit HHI të jetë i lartë duke i dhënë tregut karakteristikat e një tregu shumë të përqendruar, me një strukturë oligopolistike. Nga të dhënat konstatohet se kemi një rënie të përqendrimit në treg gjatë katër-mujorit të parë të vitit 2014.
18. Në përfundim të analizës së pjesëve të tregut, bazuar në udhëzimin mbi pozitën dominuese të ndërmarrjeve në treg dhe praktikave më të mira të Komisionit Europian mund të themi se pavarësisht rënies në katër-mujorin e parë të vitit 2015 në 45% të tregut të importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së, ndërmarrja A&V GAZ SHA plotëson kriterin e pjesës së tregut për tu vlerësuar si ndërmarrje me pozitë dominuese në treg.

B. Barrierat ligjore dhe ekonomike

19. Në legjislacionin shqiptar, tregu i gazit rregullohet dhe funksionon në bazë të Ligji nr. 8450, datë 24.02.1999 “Për përpunimin transportimin dhe tregtimin e naftës gazit dhe nënprodukteve të tyre”. Bazuar edhe në analizat e mëparshme të realizuara gjatë procedurave të hetimit në tregun respektiv, është konstatuar se nuk ka asnjë kufizim apo barrierë administrative të parashikuar nga legjislacioni shqiptar për hyrjen në treg të operatorëve të rinj gjë e cila mund të ishte barrierë për krijimin e një monopoli.
20. Duke qenë se Shqipëria nuk është e lidhur në ndonjë rrjet tubacioni të transportit të GLN, thuajse gjithë importimi i GLN realizohet nëpërmjet rrugëve detare, e cila ofron avantazhe të ndjeshme në kosto, krahasuar me transportin rrugor.
21. Investimet e konsiderueshme në sistemin e magazinimit dhe transportit të produktit kërkojnë gjithashtu kapitale të konsiderueshme të cilat vështirësojnë hyrjet e reja në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN. Për shkak të avantazheve që ka transporti i GLN në rrugë detare, ndërmarrjet janë të detyruara të realizojnë investime në infrastrukturën magazinuese në portin “Romano Port”, ose duhet të marrin me qira nga porti, në rastin e portit “Vlora 1”, depozitat e gazit.

22. Kostot fillestare në këtë treg janë të larta jo vetëm për shkak të investimeve në aktive të qëndrueshme, por kërkon gjithashtu qarkullim të madh të vlerave monetare gjatë transaksioneve të blerjes dhe shitjes së GLN.
23. Ndërmarrja A&V Gas SHA nuk zotëron në pronësi kapacitete depozitimi pranë portit “Romano Port” SHA, por operon nëpërmjet kontratave të qirasë me ndërmarrjen “Intergas Albania” Sh.a me të cilën kanë aksionerë të përbashkët. Ndërmarrja Prima Gas SHA ka realizuar investime dhe zotëron kapacitetet e veta depozituese në port por nga sa jemi në dijeni, kjo ndërmarrje i ka dhënë në përdorim tek ndërmarrja Kastrati SHA nëpërmjet kontratës së qirasë.
24. Pozita e konsoliduar e ndërmarrjes A&V Gas SH.a në treg, qëndrueshmëria e pjesëve të tregut në vite, përbëjnë barriera hyrëse për konkurrentë të tjerë ku eksperiencia apo reputacioni janë të nevojshme për të konkurruar efektivisht. Gjithashtu, aksioneri i vetëm i ndërmarrjes “A&V Gas” SHA zotëron 50% të aksioneve në ndërmarrjen “Intergas” SHA që zotëron depozitat ku ushtron aktivitetin A&V GAZ SHA. Gjithashtu, ndërmarrja A&V GAZ SHA është e integruar me ndërmarrjen “Romano Port” SHA.
25. Të gjithë këta faktorë e bëjnë të vështirë hyrjen në treg sikurse tepër të kushtueshme daljen nga tregu.

C. Konkurrenca potenciale

26. Konkurrenca potenciale në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së, referuar edhe monitorimeve të mëparshme, reflekton një treg eficient ku ndërmarrjet ndjekin bursat dhe nuk aplikojnë çmime “excessive”. Ndërmarrjet në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së konkurrojnë me njëra-tjetrën duke aplikuar çmime me diferenca të ulëta dhe në ndjekje të vazhdueshme të njëra-tjetrës. Edhe investimet kapitale në teknologji të këtyre ndërmarrjeve gjatë viteve të fundit pranë Portit “Romano Port” SHA tregojnë për një nivel të lartë konkurrence.
27. Ndërmarrjet Kevin Gaz SHA dhe KASTRIOT & PETROL SHA kanë rritur pjesën e tregut gjatë vitit 2014 dhe katërmujorit të parë të vitit 2015. Konkurrenca potenciale ka bërë që ndërmarrja A&V GAZ SHA të ketë rënie të ndjeshme për sa i përket pjesës së tregut që zotëron në katërmujorin e parë të vitit 2015, duke shkuar në 45% të tregut të importit të GLN-së nga 58% që zotëronte kjo ndërmarrje në vitin 2014.
28. Ndërmarrja Kevin Gaz SHA ka filluar aktivitetin në vitin 2012 dhe rezultoi në vitin 2014 me një pjesë tregu prej 18.5% në rritje të vazhdueshme duke mbërritur në 27.2 në katërmujorin e parë të vitit 2015 .
29. Ndërmarrja KASTRIOT & PETROL SHA ka një rritje të pjesës së tregut dhe mund të vlerësohet si një konkurrent potencial për ndërmarrjen me pozitë dominuese A&V Gas SHA. Pjesa e tregut të kësaj ndërmarrjeje ka shkuar në 17.4% në katërmujorin e parë të vitit 2015 nga 4.3% që ishte pjesa e tregut të kësaj ndërmarrjeje në vitin 2014. Ndërmarrja Kastrioti&Petrol SHA vlerësohet si një konkurrent i rëndësishëm i ndërmarrjes A&V GAZ SHA për shkak të ndërmarrjes së lidhur me të Kastrati SHA e cila ka një rritje të ngritur të shitjes me shumicë dhe pakicë të GLN-së.

30.Ndërmarrja Kastrati SHA, integruar vertikalisht me ndërmarrjen Kastrioti&Petrol SHA mbetet konkurrenti potencial më i madh në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të GLN-së për ndërmarrjen A&V GAZ SHA. Konkurrenca potenciale drejt ndërmarrjes A&V GAZ SHA, nga ndërmarrja Kastrati SHA vjen për shkak edhe të pozicionit lider që kjo ndërmarrje ka në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të karburanteve, treg i lidhur me atë të importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së.

D. Fuqia kundërvepruese e blerësve

31.Për të analizuar fuqinë kundërvepruese të blerësve analiza realizohet në nivelin e tregtimit me shumicë, pasi ndërmarrjet importuese nuk tregtojnë GLN në tregun me pakicë në mënyrë direkte. Për shkak të mungesës së kontratave afatgjata si dhe numrit shumë të madh të ndërmarrjeve që operojnë në tregun e shumicës, lehtësitë me të cilën mund të ndryshojnë burimin e furnizimit shitësit me pakicë të GLN-së, fuqia kundërvepruese e blerësve mbetet e lartë. Pra një ndërmarrje që tregton GLN në nivelin e tregtimit me pakicë, devijon në një periudhë afatshkurtër furnizimet e saj drejt një ndërmarrjeje tjetër, nëse kushtet e tregtimit të GLN-së ndryshojnë. Pra ndërmarrja A&V Gas SHA si edhe ndërmarrjet e tjera që operojnë në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së përballen me një fuqi të lartë kundërvepruese të blerësve, sjellje e cila reflekton edhe marzhet e ulëta të fitimit bruto të kompanive importuese.

32.Fuqia kundërvepruese e blerësve reflektohet edhe në ndryshimin e strukturës së tregut të shitjes me shumicë të GLN-së gjatë katërmujorit të parë të vitit 2015, ku një pjesë e madhe e shitësve në nivelin e tregtimit me pakicë kanë ndryshuar furnitorë duke bërë që ndërmarrja AV GAZ SHA të humbasë rreth 13% të tregut në import dhe shitje me shumicë.

Duke vlerësuar: strukturën e tregut të importit të GLN, pjesën e tregut të ndërmarrjes AV GAS SHA, barrierat ligjore dhe ekonomike, nivelin e konkurrencës potenciale, fuqinë kundërvepruese të blerësve në një treg me kërkesë jo elastike, produktin homogjen dhe tregun transparent, bazuar në nenin 8 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2013 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, ndërmarrja A&V Gas SHA ka pozitë dominuese në tregun e importit dhe tregtimit me shumicë të GLN.

III.2 Sjellja e ndërmarrjes me pozitë dominuese

33.Për vlerësimin e sjelljes së ndërmarrjes me pozitë dominuese, GP i është referuar nenit 9 të Ligjit dhe udhëzimit “Mbi zbatueshmërinë e nenit 8 dhe 9 të Ligjit nr. 9121, datë 23.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

34.Tregu i importit të GLN, pas ndryshimit strukturor në infrastrukturën portuale në vitin 2009 dhe nisjes së operimit të porteve të hidrokarbureve “Vlora 1” në Vlorë dhe “Romano Port” SHA, në Durrës, u karakterizua nga përqendrimi në treg, dalje të konkurrenteve nga tregu i importit dhe aktivizimi i tyre në nivelet e tjera të tregtimit, investimeve strukturore dhe magazinuese nga ndërmarrjet importuese.

35.Referuar nenit 9 të Ligjit nr. 9121, datë 27.07.2003 dhe udhëzimit “Mbi pozitën dominuese dhe abuzimin me të”, format abuzive të ndërmarrjes me pozitë dominuese në treg i specifikojmë në dy drejtime:

- Abuzimi në lidhje me çmimin
- Abuzimi në oferta

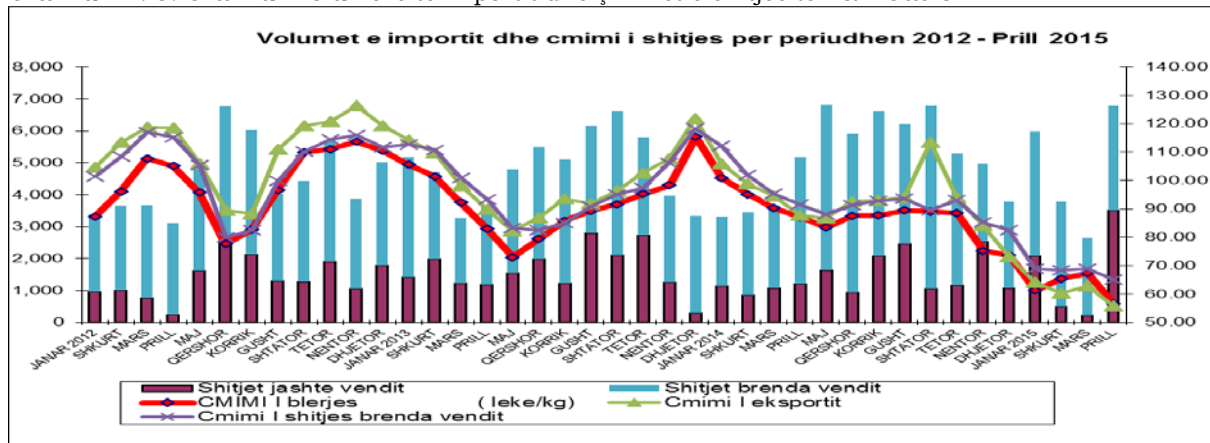
III.2.1 Sjellja në lidhje me çmimin

36.Referuar të dhënave rezultojn se ndërmarrja A&V Gas SHA gjatë 4 viteve të fundit ka realizuar tregtimin e gazit në nivelet e tjera të tregtimit brenda territorit të Shqipërisë si dhe eksportin në vendet e rajonit si Kosovë dhe Maqedoni.

37.Grafiku më poshtë paraqet sasinë totale të shitjes së gazit (ton) e krahasuar me koston e blerjes së mallit (çmimi i blerjes dhe shpenzimet e përmendura më sipër), me çmimin e shitjes në tregun vendas dhe në tregun rajonal.

38.Përsa i përket çmimit të shitjes, vihet re se çmimi në tregun vendas, kryesisht në periudhën e verës, është më i ulët se çmimi i shitjes në tregun rajonal duke ndjekur trendin e çmimit të blerjes.

Grafiku nr. 3: Grafiku i volveve te importit dhe çmimet e shitjes të A&V Gas SHA

Burimi: Ndërmarrja A&V Gas SHA, shkresa nr. 253/4 prot., datë 16.06.2015 dërguar nga ndërmarrja “AV GAZ SHA”; Përpunimi grupi i punës(sasia e shprehur ne ton, çmimi në lekë/kg)

A. Çmimet grabitqare (Predatory Prices)

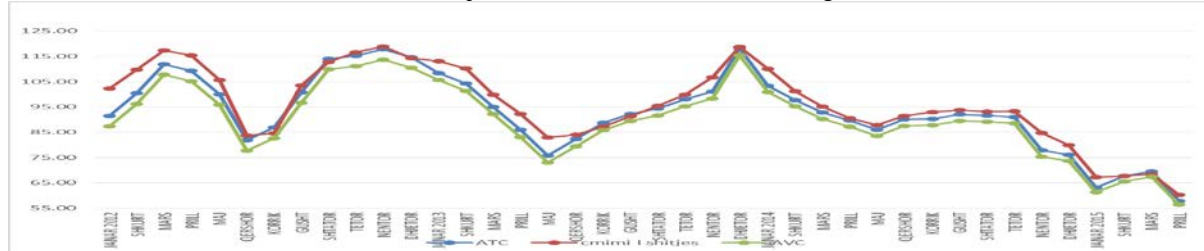
39.Kjo analizë merr në shqyrtim aktivitetin e ndërmarrjes në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së, pra në tregun ku ndërmarrja A&V Gas SHA ka pozitë dominuese dhe ku sjellje të tilla abuzive nxjerrin nga tregu ose dobësojnë aktivitetin e konkurrenteve të drejtpërdrejtë me ndërmarrjen me pozitë dominuese.

40.Referuar praktikave në të mira të KE dhe OECD, analiza e “predatory price” vlerësohet në të njëjtin nivel tregtimit dhe mbështetet në analizën e çmimit të shitjes më koston mesatare të ndryshueshme (AVC¹) për sasinë kryesore të produktit të shitur ose gjithë produktin nga një ndërmarrje me pozitë dominuese. Kjo sjellje mund të shkaktoj kushte për përjashtimin të konkurrentëve në treg në periudhë afatshkurtër.

1 AVC= CIF(çmimi i blerjes së mallit + kostot e transportit)+ Kostot e shkarkimit + siguracion malli + pagesat e Inspektoriatit Qendror Teknik

Grafiku nr. 1: Krahasimi i çmimit efektiv të shitjes me ATC dhe AVC

Burimi: Shkresa nr. 253/4 prot., datë 16.06.2015 dërguar nga ndërmarrja “AV GAZ SHA”; Përpunuar nga GP.

- 41.Referuar te dhënave të pasqyruara në grafikun e mësipërm, konstatohet se në muaj të veçantë (korrik-shtator 2012, korrik-gusht 2013) dhe në muajin mars 2015, $LRAIC^2 = ATC > \text{çmimi efektiv i shitjes} > AVC$, kurse në periudhat e tjera çmimi është më i lartë se $LRAIC = ATC^3$. Por, edhe në këto tre periudha afatshkurtra, çmimi efektiv i shitjes $> AVC$ duke mos qënë një provë e mjaftueshme për çmime grabitqare.
- 42.Bazuar në analizën në këtë seksion rezulton se çmimi i shitjes së aplikuar nga ana e ndërmarrjes A&V Gas SHA gjatë periudhës 2010-Prill 2015 rezulton se është mbi koston LRAIC, niveli më i lartë i kostove dhe njëkohësisht më i përdorur në analizat e çmimeve grabitqare në analizat e KE dhe OECD. Periudhat mujore në të cilat rezulton se çmimi i shitjes së GLN-së është nën koston LRAIC por sipër AVC, hasen në pak raste gjatë kësaj periudhe dhe rezultati i këtyre shitjeve nuk rezulton në humbje kontabël për ndërmarrjen ose me ulje të shitjeve dhe si i tillë nuk mund të vlerësohet i mjaftueshëm si evidencë për të provuar sjellje grabitqare të ndërmarrjes.

B. Çmime të larta (Excessive Price)

- 43.Ndërmarrja A&V Gas SHA reflekton lëvizjet në çmimet e bursës (çmimi CIF) ku lëvizjet e çmimeve të shitjes së ndërmarrjes janë simetrike⁴. Rënia e çmimeve gjatë fundit të vitit 2014 dhe pjesës së parë të vitit 2015 ka qënë në përputhje me bursën ndërkombëtare, duke treguar se tregu është në kushte konkurrionale dhe përfitimet nga rënia e çmimit të GLN-së transferohen tek konsumatori fundor.

2 LRAIC është mesatarja e të gjitha kostove (fikse dhe të ndryshueshme) që kompanisë i nevojiten për të prodhuar një njësi të veçantë produkti. LRAIC (Long Run Average Incremental Cost), dhe kosto mesatare totale (ATC) janë zëvendësuese të mira për njëra tjetrën dhe janë të njëjta në rastin e një produkti të vetëm të ndërmarrjes, siç është edhe rasti në tregun e GLN.

3 $LRAIC = ATC = AVC + \text{Kosto indirekte vjetore (shpenzime të tjera nga veprimtaria e shfrytëzimit + shpenzime personeli + Amortizim/zhvlerësim sipas PASH të bilanceve 2012-2013-2014)}$. Për periudhën Janar – Prill 2015 duke qënë se mungojnë të dhënat e një bilanci financiar të certifikuar janë marrë shpenzime mujore përkatësisht: shpenzime qira, mirembajtje, sigurime, tarifa shkarkimi, reklama, shpenzime postare, shërbime bankare, shpenzime personeli, shpenzime interesa).

4 Në rastet e dyshimeve të abuzimit me pozitën dominuese nga ana e një ndërmarrjeje me pozitë dominuese është i hasur dendur fenomeni raketë dhe pupël (rocket and feathers), ku ndërmarrjet për shkak të fuqisë kalojnë përfitimet vetëm në drejtimin e tyre në kushtet e rënies së kostove të prodhimit, në këtë rast çmimit të blerjes së GLN në bursa.

C. Ngjeshja e çmimit (margin squeeze)

44. Situata e njohur si “margin squeeze”, ngjeshje e çmimeve, aplikohet kur ndërmarrja me pozitë dominuese në tregun e sipërm (në këtë rast ndërmarrja A&V Gas SHA), ndjek një strategji duke aplikuar çmime shitje (shitje me shumicë) tek klientët e paintegruar, ku diferenca me çmimet që aplikon ndërmarrja e integruar AV Distribution në nivelin tjetër të tregtimit, me çmimin që A&V Gas SHA u shet klientëve të tjerë është negative ose zero. Pra, ndërmarrja me pozitë dominuese mund të transferojë fitimet për një periudhë afatshkurtër, nga një nivel tregimi në tjetrin (nga tregu poshtë në atë lart), duke përjashtuar konkurrentet në nivelin e poshtëm. Në rastet e tjera, diferenca duhet të krahasohet më kostot e konkurrentëve të tjerë në nivelin tjetër të tregtimit⁵.
45. Për sa më sipër, konkludojmë se gjatë muajve të caktuar në raste të caktuara haset fenomeni i ngjeshjes së çmimit ku rezulton se kostoja totale mesatare LRAIC që operojnë shitësit në nivelin tjetër të tregtimit është më e lartë se çmimi që shet ndërmarrja AV GAS DISTRIBUTION e integruar vertikalisht. Nga analizimi i të dhënave sasiore, rezultateve financiare dhe procesverbaleve të mbajtur gjatë inspektimeve nuk konstatohet që ndërmarrjet të jenë detyruar të dalin nga tregu apo të përballen me humbje financiare si pasojë e drejtëpërdrejtë e sjelljes diskriminuese të ndërmarrjes AV GAS SHA dhe AV GAS DISTRIBUTION SHA, integruar me të. Rezultati i sjelljes së ndërmarrjes AV GAS DISTRIBUTION vërtetohet edhe në pjesët e tregut që ajo zotëron në periudhën 2012-Prill 2015 ku pjesa e saj e tregut në nivelin tjetër të tregtimit ka mbetur rreth 10%, thuajse e pandryshuar. Në pjesën më të madhe të rasteve mujore të hasuara na Tabelat në Aneks të një ngjeshje të çmimit, rezultati negativ vjen kryesisht për shkak të kostove indirekte të cilat nuk arrijnë të mbulohen nga çmimi me të cilin tregtohet produkti GLN nga ana e ndërmarrjes së integruar me ndërmarrjen me pozitë dominuese.
46. Si konkluzion të analizës së margin squeeze mund të themi se në kushtet kur ndërmarrja e integruar AV GAS DISTRIBUTION blen nga ndërmarrja me pozitë dominuese AV GAS SHA me një çmim më të lartë GLN dhe shet sërish me çmim më të lartë se ndërmarrjet e tjera për periudha relativisht afatmesme, nuk mund të jemi para rastit të abuzimit me ngjeshje të çmimit (margin squeeze).
47. Gjatë procedurës së hetimit paraprak nuk janë konstatuar praktika të cilat mund të konsiderohen si refuzim për të ofruar nga ana e ndërmarrjes A&V Gas SHA. Nga inspektimet e realizuara pranë ndërmarrjeve që operojnë në tregun e shitjes me shumicë dhe pakicë, procesverbaleve të mbajtura, përfaqësuesit e këtyre ndërmarrjeve kanë deklaruar se kanë qënë të lirë në furnizimin me produkt nga ana e kësaj ndërmarrjeje. Gjithashtu, një pjesë e klientëve të ndërmarrjes me pozitë dominuese AV GAS SHA kanë ndryshuar burimin e furnizimit drejt ndërmarrjeve të tjera që operojnë në tregun e importit dhe shitjes me shumicë.

---

⁵ LECC Europe (2004): “The Economics of Margin Squeeze A short history of nearly everything”

48.Pjesa e tregut që ndërmarrja e integruar zotëron në nivelin tjetër të tregtimit varion nga 10-12% (viti 2012-2014), tregues ky i moderuar krahasuar me pjesën e tregut që kanë ndërmarrjet e tjera si dhe numrin e madh të klientëve të ndërmarrjes A&V Gas SHA.

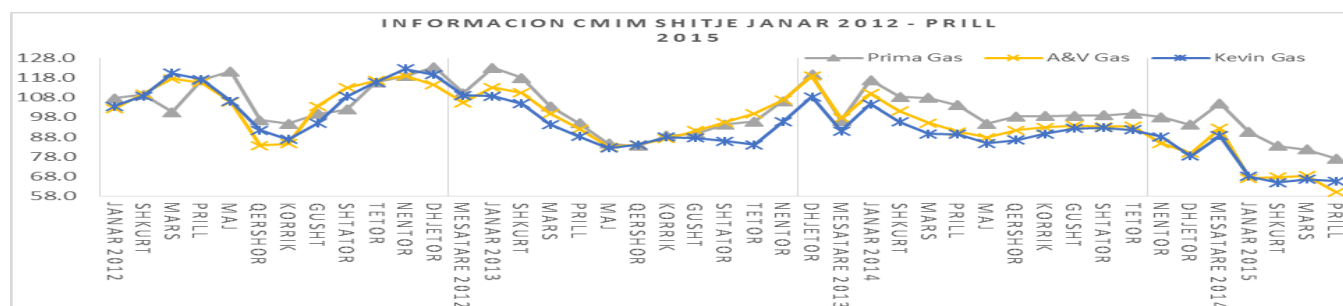
IV. Reflektimi i çmimit të importit në tregun vendas

49.Analiza në këtë pjesë i referohet çmimeve të blerjes dhe shitjes së ndërmarrjeve në hetim, duke marrë si pikë referimi çmimin e importit i cili është edhe çmimi në këtë rast i bursës ndërkombëtare të GLN-së që i referohet edhe Drejtoria e Përgjithshme e Doganave gjatë procedurës së zhdoganimit të GLN-së.

50.Siç u konkludua edhe më sipër në kreun III, ndërmarrjet e marra nën hetim në këtë procedurë paraprake janë grupuar në dy kategori shitësish: i) Importues dhe shitës me shumicë; ii) niveli tjetër i tregtimit

51.Bazuar në këto dy nivele është realizuar edhe analiza e çmimit të shitjes së këtyre ndërmarrjeve sipas grupeve përkatëse:

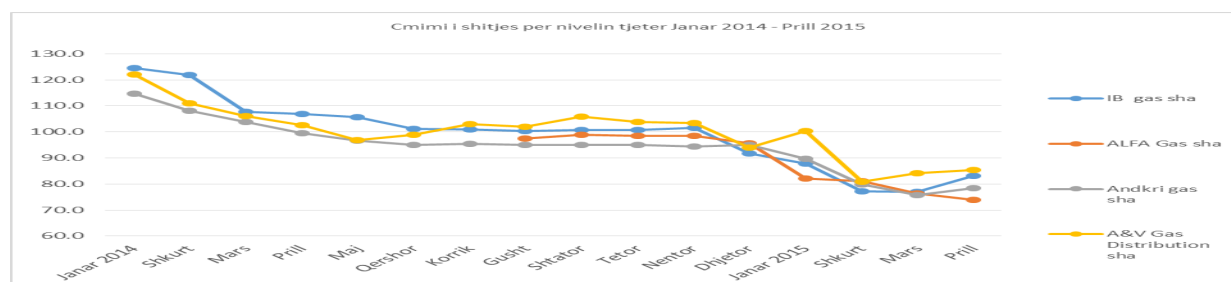
Grafiku nr. 6: Cmimi i shitjes me shumicë sipas importuesve Janar 2012 – Prill 2015

Burimi: Te dhëna nga A&V Gas, prima Gas, Kevin gas; Përpunimi Gp

52.Nga grafiku sa më sipër konkludohet se ndërmarrja AV GAS SHA për periudhën Janar 2014 – 30 Prill 2015 ka ulur çmimin e GLN-së nga 110 lek/Kg në 60. 3 lek/Kg duke reflektuar konjunkturën e çmimit të blerjes. Rënia e çmimit rezulton me 45.5% për këtë periudhë. E njëjta sjellje refruar grafikut më sipër konstatohet edhe me ndërmarrjen e dytë për sa i përket madhësisë së importit dhe shitjes me shumicë Kevin Gas SHA e cila rezulton me një çmim shitje 104.5 lek/Kg në janar 2014 dhe në muajin Prill 2015 çmimi i shitjes është 65.6 lek.kg. Rënia e çmimit është 37.2%

Grafiku nr. 7: Cmimi i shitjes në nivelin tjetër Janar 2014 – Prill 2015

Burimi: Të dhëna nga IB Gas SHA, ALFA Gas SHA, Andkri gas shpk, AV Gas Distribution sh.a

53. Për sa i përket nivelit tjetër të tregimit, ndërmarrjet që realizojnë sipas faturave faktike shitje me shumicë dhe pakicë, rezultojnë se kemi një reflektim të uljes së çmimit që vjen si rezultat i konjunkturës së importit dhe nivelit të sipërm të tregimit. Kështu, referuar grafikut më sipër rezultojnë se ndërmarrja IB Gaz SHA në muajin Janar 2014 ka tregtuar me një çmim prej 124.5 Lek/Kg ndërsa në muajin Prill 2015 çmimi i shitjes nga faturat rezultojnë 83.2 lek/Kg. Rënia e çmimit të shitjes është 33.2%. Ndërmarrja Andkri Gas Shpk në muajin Janar 2014 ka tregtuar me një çmim prej 114.6 Lek/Kg ndërsa në muajin Prill 2015 çmimi i shitjes është 78.4 Lek.Kg. Rënia e çmimit për këtë ndërmarrje në këtë periudhë rezultojnë 31.6%.
54. Ndërmarrja AV Gaz Distribution SHA ka tregtuar në muajin Janar 2014 me një çmim prej 122 lek/Kg dhe në muajin Prill 2015 çmimi i shitjes së GLN-së rezultojnë 85 Lek/Kg. Rënia e çmimit për këtë ndërmarrje rezultojnë me 30.4%.
55. Si konkluzion, nga analiza sa më sipër rezultojnë se në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të GLN-së ka një reflektim të plotë të çmimit të blerjes dhe atij të shitjes. Në nivelin tjetër të tregimit (ndërmarrje që tregtojnë GLN me shumicë dhe pakicë), reflektohet konjunktura e çmimit të blerjes. Rënia e çmimit të shitjes për këto ndërmarrje rezultojnë me më shumë se 30% për periudhën Janar 2014 – 30 Prill 2015.
56. Për sa më sipër, pas vlerësimit të gjithë dokumentacionit të administruar gjatë procedurave hetimore në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës, rezultojnë se nuk ka shkelje të Ligjit 9121, datë 28.07.2013 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (i ndryshuar).

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 24, shkronja d) dhe f), nenit 70, pika 2, të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar,

V E N D O S I:

- I. Mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të gazit të lëngshëm të naftës, pasi në përfundim të kësaj procedure hetimore nuk u konstatuan shenja të kufizimit të konkurrencës në këtë treg bazuar në nenin 4 dhe 9 të Ligjit për periudhën në hetim.
- II. T’ i rekomandojë Ministrisë së Energjisë dhe Industrisë, që në bashkëpunim me Ministrinë e Financave:
  - a) Të ndërmarrë veprimet e nevojshme për mirëfunksionimin e segmenteve të tregut të importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të GLN-së në përputhje me nenet 14, 15 dhe 16 të Ligjit nr. 8450, datë 24.2.1999 “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, i ndryshuar.
  - b) Të ndalojë ndërmarrjet e shitjes me shumicë të GLN-së të shesin me pakicë tek klientët fundorë të cilët nuk janë të përfshirë në nenin 14 të Ligjit nr. 8450, datë 24.2.1999.

c) Të ndalohen ndërmarrjet e tregtimit me pakicë të GLN-së që të tregtojnë produkt për njësi të tjera që kanë si objekt rishitjen e këtij produkti siç parashikohet në nenin 16 të Ligji nr. 8450, datë 24.2.1999. Njësitë e shitjes me pakicë të GLN-së duhet të tregtojnë produkt vetëm për konsumatorët fundorë.

III. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për komunikimin e këtij vendimi të gjithë palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete Gruda	Koço Broka	Iva Zajmi	Eduard YPI
(_____)	(_____)	(_____)	(_____)
Zv.Kryetare	Anëtar	Anëtare	Anëtar

Lindita MILO (LATI)

K R Y E T A R